

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 482 Lel.

Fél évre 216 Lel.

Negyed évre 108 Lel.

Havonta 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerin/
vétetnek fel.

* Megjelenik naponta reggel.

Második temetés.

Ma délelőtt a budapesti Kerepesi-uti temetőben megnyílt a Kossuth-mauzóleum remekbe készült kapuja. Kegyeletes gyászünnepség keretében elhelyezték a monumentális sírhelyen a turini remete legidősebb fiának: **Kossuth Lajos** Tivadarának földi maradványait. Az örökös való nyugalomban most már együtt vannak valamennyien: apa, anya és a két testvér. Együtt vannak a hazai föld melegségében és a szétdarabolt magyarság kegyeletében. A magyar föld adta őket a magyar nemzetnek és Anteuszként visszatértek a magyar földre.

Ahol magyar szív dobog a földtekén, ahol magyar agy gondolkozik és magyar kéz dolgozik, egy röpké pillanatra a nyitott mauzóleum felé száll a kegyeletes megemlékezés. Négy országban élnek magyarok egymástól elkülönítve geográfiai határokkal. Négy különböző ország hűséges, dolgozó és értékes polgárai lettek a régebben egy nagy családban éltek magyarok. A családból kiváltak beilleszkedtek az új viszonyokba és adottságokba. Lojalis honpolgárralvá lettek új hazájuknak a szétszórta magyarok, akiknek a békeszerződés megadja a lehetőséget nemzeti és kulturális életük vite lére és fejlesztésére. És a magyarság komoly munkával, becsületes nyíltsággal dolgozik magának és új hazájának.

Nem lehet rossznéven venni, ha mi erdélyi magyarok a jövőre kitérésének munkájában rövid időre megállunk és hátra tekintünk a múltba, amikor a szabadság-eszmék lángelkelti hőseinek sírja kinyílik és magába zárja az utolsó sarjait, az idegenből halott poraiban visszatért fiút, a nagy név viselőjét. A tradíció előtt megfajuló utódok kegyeletes aktusa ez, amely a szív érzéséből fakad és amely nem vethet árnyékot jóhiszeműségünkre, hűségünkre, lojalitásunkra. A szabadság, a népek és nemzetek szabadságának bátor és törhetetlen harcossára száll vissza a megemlékezés. Arra a Kossuthra emlékezzünk vissza, aki nemcsak a maga nemzetét akarta felszabadítani a zsarnokság járnai alól, hanem egyenjogúvá akarta tenni az akkori Magyarország összes nemzetiségét is.

Jövőbe látó jószemével meglátta azt, amit a kishitűség, rövidlátás nem akart meglátni. Szavának zengzetes erejével már akkor megjövendölte a bekövetkezendőket. Voltaképpen ő volt az első, aki az akkori Magyarországon felismerte a nemzetiségi kérdés fontosságát és nagy horderejét és meg akarta valósítani a nagy problémát. Azóta eszméi esztendői vérzivatarai után megvalósultak az akkori nemzetiségek javára. Most azután mi erdélyi magyarok a mauzóleum nyitott kapujára tekintve azt várjuk, hogy az eszme a mi javunkra is megvalósuljon. Dolgos, komoly, kulturált kisebbség vagyunk. Joggal elvárjuk, hogy a hatalom birtokosai ne csak a kötelességek viselésében tekintsenek bennünket egyenrangúknak, hanem a jogok teljességében is részletessenek. Amint Kossuth kívánt a nemzetiségeknek, azt kívánjuk mi, magyar nemzeti kisebbség magunknak. Nem kivételes helyzetet és előjogokat, csupán azt, ami nemzeti életünk folytatásához szükséges és ami kulturánk fejlesztéséhez elengedhetetlen. Azt kívánjuk, hogy szűnjék meg végre a bizalmatlanság irántunk, hogy hialgasson el a gyanu mérgező

Duskálás a milliókban.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A Reichstag bezárta kapuit és elment nyaralni októberig. Az elnök busan mondta, október közepe előtt nem lesz ülésünk. Előbb ugyan egy-két képviselőnek kedve lett volna az ország ügyeivel is foglalkozni, a külső politikai kérdéseket feszegetni, hisz Párisban a parlament minduntalan Poincaré mellett foglal állást, de a kancellár kérésére lemondottak szándékukról. Elvégre ugyis mindegyüknek. A Reichstag szava és a világ halad. Franciaország nem lesz engedékenyebb, ha a Reichstag meg is haragszik. Az emberek itt lassan fatallsták lettek, jobb tehát nyaralni menni, mint Berlinben apró törvényjavaslatokkal bibelődve, az időt tölteni.

Ha a Ruhr-vidék nem volna, ha a jóvátétel nem kísértene, ha a világ éppen nem állana a gazdasági katasztrófa előtt, szinte ugyetetszenék, hogy egy boldogabb kor

szava, mert mi erdélyi magyarok számtalan jelét adtuk annak, hogy hűséges polgárai vagyunk új hazánknak, amelynek felvirágoztatásában ugyanugy veszünk részt, mint a többséget alkotó románság. Jóhiszeműségünket ne ismerjék félre, lojalitásunkat ne tekintsek hízegésnek, nemzetiségünk szeretetét és kulturánk megőrzését és fejlesztését ne illessék az irredentizmus vádjával. Mi élni, boldogulni akarunk új hazánkban, amelynek földjében őseink pihennek,

Akisnantant sinaiakonferenciája

(A tegnapi minisztertanács határozata)

Bucurestből táviratozzák: A sinaiakonferencia programját, amelyen Duca külügyminiszter készítette el és amit a tegnapi minisztertanács is elfogadott, a konferencián résztvevő összes államok képviselői magukévá tették.

Tegnap minisztertanács volt, amelyen elhatározták, hogy a jövő évben, Avram Jancu születésének századik évfordulója alkalmával Clujon (Kolozsváron) nagy emlékünnepeket rendeznek szoborleplezéssel kapcsolatban. Ezután a minisztertanács a hegyi legelők kérdésének megoldásával foglalkozott.

amelynek földje szent előttünk, mert oda fogunk térni örök pihenőre. Élet, munka, megbecsülés. Ez kell nekünk.

Amikor a múlt mauzóleumának kapuja bezáródott és az utolsó Kossuth hímvei az övé mellé kerültek, visszafordulunk a jelenbe, az ujongó, küzdelmes életbe, amely szépségeket ígér és boldogságot tartogat. A múlt tovaitunt, a jelen harsogó harsonája csatasorba állít mindenkit a boldog jövő megépítésére.

Majd engedélyt adtak a román műveknek külföldi szállításuk teljesítésére. Meghatározta a minisztertanács Banu, Florescu és Inculci miniszterekkel a Bessarabián egyházi vagyoni viszonyainak tanulmányozásával. Elfogadta a minisztertanács a szovjet kormány indítványát vegyes bizottság kiküldésére, amely bizonyos határmenti kérdéseket fog tisztázni, különös tekintettel a Dnyeszter-hajózás megoldására. Ezután Duca külügyminiszter ismertette a sinaiakonferencia programját, amit a konferencián résztvevő államok tido-

felé közeledünk. De ezt az állapotot is megszoktuk. Külsőleg rejtőnösen gazdagok vagyunk. Milliókban duskálunk. Még az utca-seprő is havonta több mint egy milliót dug a zsebébe. A vasúti Kalauz hármát, a miniszter hármát, a kancellár hármát, a bankok vezetőinek fizetése ötven- meg százmillió között változik, az ipar meg a kereskedelem milliárdokban számol, csak az állam kasszája üres. Minden este jüres. Reggelként aztán megtöltik új bankókkal. Már félmillió bankó is van. Ha az ember nem tulságosan takarékoskodik, elköltheti egy nap reggeltől estig, az éjszakát nem is számítva. Hogy egy két millióból még megélni sem lehet, már más lapra tartozik. A milliomos fizetéseknek megfelelnek az árak: egy öltözet ruha másfél millió, új talp a cipőn kerek száz ezer márká, egy bécsi szelet negyvenezer márká. Azt hiszem, hogy csak Oroszországban drágább mindent. De ezek az árak is ma kötelezők. Holnap bizonyára minden

drágább lesz. A kereskedő, az iparos, a vendéglős, a kávézó, a piaci kofa reggelként emeli az árait. Tekintet nélkül a dollárra, az emberek bugyellárisára, a sokat emlegetett nemzeti kötelességekre. Megyünk felfelé. A márká már nem is pénz, aki csak feléti, siet megszabadulni tőle. Mútan a német földön dobják a németek a márkát piacra és nyomják a saját pénzük értékét még jobban lefelé. Ez a sokat emlegetett élet-halálharc legbeszédesebb jelensége.

Lassan meg kell szokni a fényt, hogy a világ gyökeresen megváltozott. A hagyományok üszteletében csak úgy, mint a szerelemben. Például a hozomány a régi értelemben a múlt emlékei közé tartozik. A pénz nem érték többé. Az évi járadék csak papíros-ígéret. A hozomány ma amit jelent, szerény vagy jobbmodu berendezkedést, egyszerű vagy szebb kelengyét, vagy legalább is lakhatást lehetőséget. Amikor legutóbb Eberlék

másul vettek. Közölte továbbá, hogy Albert Thomas volt francia miniszter bejelentett utazását elhalasztotta. Végül elhatározta a minisztertanács, hogy az abrudbányai löpor- és munició-gyárat újból üzembe helyezik.

Izgalmak Zita körül.

(Állir a magyar fővárosban az exkirálynéről. — Titokzatos tekerülés nő a Ritzben.)

Budapestről jelentik: A napokban az a hír terjedt el a fővárosban, hogy Zita exkirályné Budapestre érkezett. A hírt bizonyos konkrétumnak a valószínűség jellegével ruházták föl. Az exkirályné állítólag négy órákor egyfogatu kocsin érkezett a Ritz-szálló Mária Valéria-utcai bejárója elé, besietett a szálló előcsarnokába, ott mintegy 30 percig időzött és magatartásával azt a látszatot keltette, hogy valakit keres, akivel megbeszélni valója van. A királyné fél öt órákor hagyta el a szállót, ahonnan Budára vitette magát. Itt nyoma veszett az előkelő vendégnek, aki egyszerű fekete ruhát viselt és sűrűn le volt fátyolozva.

A rendőrség értesült arról, hogy Zita exkirályné Budapestre érkezett és hogy látogatást tett a Ritz-szállóban. *Andrejka* helyettes főkapitány nyomban kilencven detektívet mozgósított, akiknek az volt a feladatuk, hogy kinyomozzák a hír eredetét és megállapítsák annak a nőnek személyét, aki a Ritz-szálló előcsarnokában megfordult. A huszonnégy óráig tartó nyomozás a legnagyobb erőfeszítés mellett sem tudott valami po-

zitivumot elérni. Csak a kocsist tudták kinyomozni, aki a feketeruhás nőt a szállóhoz vitte. A kocsis kijelentette vallomásában, hogy *nem hiszi, hogy utasa Zita exkirályné volt.* A határrendőrség a Budapesti főkapitányság kérdésére azt válaszolta, hogy a magyar határt az utolsó napokban nem lépte át olyan utas, akinek személyleírása ráillenek az exkirálynéra. A rendőrség folytatja a nyomozást.

Döntőbíró a Bethlen-Prónay ügyben.

(Tárgyalás az emigránsok hazatéréséről.)

Budapestről táviratozza tudósítónk: Gróf Bethlen István miniszterelnök és báró Prónay Pál újabb lovagias ügye döntőbíró elé kerül. A döntőbíró lesz hivatva megállapítani, hogy a segédek helyesen jártak-e el az első alkalommal, amikor az affért jegyzőkönyvvel békés uton intézték el?

Budapestről táviratozzák: Bécsi lapok azt a hírt közlik, hogy a Bécsben élő magyar emigránsok nagyrésze rövidesen visszatér Magyarországra. A lapok azt írják, hogy a magyar kormány és az emigránsok között tárgyalások vannak folyamatban, amelyek alkalmasint eredménnyel végződnek. A budapesti sajtó nem hisz a hírek komolyságában. A lapok utalnak Peyer Károly szociáldemokrata képviselőnek a nemzetgyűlés tegnapi ülésén mondott beszédére, amelyben Peyer kijelentette, hogy a szociáldemokraták kárhozzátják a kommunista szervezetek működését és ebben a bécsi emigránsok kezét látják.

Budapestről táviratozzák: A sajtót illetékes helyen úgy informálták, hogy a kormány nem folytat tárgyalásokat a bécsi emigránsokkal.

rodalmi elnök férjhez adta leányát, vejének is csak egy butorozott lakást tudott bérbe venni. Egyelőre októberig. Hogy aztán a fiatal pár hol fog lakni, maga sem tudja. Az após, a német birodalom első hivatalnok, még magához sem veheti, mert az ország házában csak saját családjának adhat lakást. Ha a hozomány ma árut jelent, a feleség rendszerint több fizetést, gazdagabb jutalmazást.

A kenyérkereső asszonyok száma erősen megcsappant. Akinek férje van, aki keresni tud, annak a házi tűzhelynél van a helye és nem szabad az erősebb nem kezéből kivernie a mindennapos kenyerét. De ennek fejében az állam, a városok, vagy vállalatok kivétel nélkül jobban fizetik a nők alkalmazottakat, mint a nőtlenekeket. A feleség-többlet jelentős összeg, sokszor nem sokkal kevesebb, mint amennyit az asszony egyedül tudna keresni. Sokan büszkékednek is a tudattal, hogy ők a férjük az örvényben több fizetést kap és éreztetik is férjükkel anyagi hatalmukat. Arra a kérdésre, vajon ez a körülmény valóban mértékadó

lett-e a házasságok megkötésénél, nehezebb felelni. Valószínűleg nem. Ma egészen más gazdasági kérdések emelik állandóan a házasságok számát, ha nem is tagadható, hogy a válóperek is erősen megszorodtak. Ez utóbbiak természetesen nem gazdasági okokból. Később vagy korábban a szivek hajlandósága erősebb, hatalmasabb lesz az anyagi érdeknél és szétkergetti a házasságfeleket, bár ma nem könnyű új lakást találni. Sok hivatalosan szétválasztott házastárs még mindig együtt lakik.

Kénytelen vele, még közös konyhát is tart, ebben a keretben sok apró dráma játszódik le, még a derűsebb mulattató jelenet, de még ezt a sok kellemetlenséget, keserűséget is vállalják, akik nem tudták egymást megérteni. A sok válóper jellemző oldala, hogy kevesebb a házasságtörés és több az egyszerű kijelentés, hogy el kell válnunk, mert nem vagyunk egymáshoz valók. A bírák megértők és az össze nem férőket könnyen elválasztják. De ha hozomány nincs is, van még gazdagság, időmód.

Jugoszlávia nem írta alá a békét

(Tüntetés Görögország ellen. — Az amerikai flotta már elhagyta a konstantinápolyi kikötőt.)

Lausanneból táviratozzák: A lausannei békekonferencia hosszú munkájának eredményét, a békeszerződést, amelynek hivatása az, hogy a Kelet békéjét biztosítsa, aláírták az érdekelt hatalmak. Az ünnepélyes aktus azonban nem folyt le simán s épp úgy, mint a konferencia tartama alatt oly sokszor, újabb zavaró momentum lépett fel. Jugoszlávia képviselője megtagadta a szerződés aláírását azzal az indoklással, hogy a szerződésnek sem gazdasági, sem politikai, sem pedig pénzügyi rendelkezéseit Jugoszlávia nem fogadhatja el.

Románia ajánlatának, amely Görögországnak a kisantantba való felvételét fogja javasolni, milyen eredménye lesz. Politikai körökben élénk érdeklődéssel tekintenek az ügy fejleményei elé.

Konstantinápolyból jelentik: Az Északamerikai Egyesült-Államok flottája ma elhagyta Konstantinápoly kikötőjét, hogy ezzel is demonstrálja a lausannei békeszerződés aláírásának jelentőségét.

Irodalom, művészet

Blaha Luiza tánca.

(Nagymama és unoka együttes fellépte.)

Kedves eseményről ad hírt budapesti tudósítónk. Blaha Luiza, a magyar színművészet büszkesége jelenleg Székesfehérvárott nyaral ott lakó rokonainál. A legbájosabb és utólréhetetlen „Nagymama” a székesfehérvári szénsavas fürdőt használja bárára. Amikor híre terjedt a városban, hogy Blaha Luiza ott tartózkodik, valóságos bucsujárás kezdődött, amelynek az lett a vége, hogy a művésznő megígérte, hogy a székesfehérváriak előtt egyszer fel fog lépni. Igéretét tegnap váltotta be, még pedig a moziban, mert Székesfehérvárott most nem működik színház. A mozi, ahol a „Nagymama” című filmet vetítették, amelyben ő játsza a főszerepet, zsufolásig megtelt közönséggel. A filmet megelőzően Robitsek Zoltánnak egy régi táncos zenés jelenetében Blaha Luiza eljárat a pártotást unokájával, Blaha Gittával. A lapok azt írják, hogy Blaha Luiza utólréhetetlen kecses-séggel járta el a pártotást. A közönség lelkesen ünnepelte a művésznőt.

Heti műsor. Péntek: Tolonc, színmű. Szombat: Hazudik a muzsikaszó. Selmeczi Mihály bucsufelléptével. Vasárnap: Román előadás.

Este kilenc órákor. A színházi iroda közli, hogy pénteken estétől kezdve a színházi előadások este kilenc órákor kezdődnek.

A legkiválóbb népszínművek egyike, a Tolonc kerül színpadra pénteken este elsőrendű szereposztásban.

Selmeczi Mihály bucsuja alkalmával az idej operettek egyik leg sikerültebbjét, a „Hazudik a muzsikaszó”-t tűzte műsorra a színház igazgatósága. A kiváló komikus bucsuja általános érdeklődést váltott ki a színházjáró közönségnél. A szeretet, amely Selmeczi aradi tartózkodása alatt körülvette, most fokozottabb mértékben nyilvánul meg bucsuzása alkalmával. A szombat esti

reprizen Balogh Böske és Huszár Károly is fellépnek vendégként. A darab főszerepeit Halmos Mici és Tompa Béla játsszák.

Petala tábornok Aradon

(Tanítók nagygyűlése a Kulturpalotában.)

Arad vármegye és Arad város tanítói ma a Kulturpalota termében gyűlést tartott, melyen a tanítószágot közelről érdeklő ügyeket vitattak meg. A gyűlésen a pedagógiát érdeklő számos vendég is megjelent. A vendégek sorában voltak: Goldis László volt miniszter, Pacatjan Mihály főesperes, Georgia János, Stefanitiu János esperesek, Ardelean János, dr. Felca János, mint a szentszék kiküldöttei. A tanfelügyelőség részéről Spinantiu Jenő, Bálint David, Olariu Demeter jelentek meg. A gyűlésen kíséretével megjelent Petala generális és az erdélyi hadsereg főparancsnoka, akit a tanítószágot lelkesen ünnepelt.

A gyűlést Cristea Miklós igazgató tanító nyitotta meg, aki szép és lendületes szavakkal köszöntötte a vendégeket. A tárgysorozat pontjai voltak: Új elvek a pedagógiában előadó Cristea Miklós. A tanítói kar fizetése előadó Crisán János pankotai ig. tanító. Minő hatása van az iskolai nevelésnek? előadó Pintea Urs sajtényi tanító. Tanítói nyugdíjalap előadó Mladin János siriai ig. tanító.

Petala generális 1000 lejt adományozott a Moldovan Józsefalap javára, amely az elnök nagy eljenzések között köszönt meg. Néhány apróbb testületi ügy elintézése után a gyűlés befejeződött.

A tiszai csata évfordulója. Bucurestiből táviratozzák: A főváros tegnap ünnepelte a tiszai csata negyedik évfordulóját, amely alkalommal a román csapatok Mosoiu tábornok vezetése mellett visszaverték a magyar vörös hadsereg támadását.

Kossuth Tivadar temetése

(Gyászünnepély a mauzoleum előtt.)

Budapestről táviratozza tudósítónk: Kossuth Lajos Tivadar földi maradványait ma délelőtt helyezték el a kerepesi-uti temetőben levő Kossuth-mauzoleumban. A temetőben a mauzoleum körül beláthatatlan embertömeg ujjá végig a gyászszertartást. A ravatalra rengeteg koszorút helyeztek. Ott volt többek között Horthy Miklós kormányzó koszorúja, a magyar nemzetgyűlésé, Budapest székesfővárosé, a Magyar Tudományos Akadémiáé, Pest vármegyéé, Miskolc és Cegléd városoké, Zemplén megyéé, az Ujságrók Egyesületé, az Otthon köré, sok intézményé és egyesületé. A milánói magyarok babérkoszorút, az amerikai magyarok pedig oly óriási tölgylevélből készült koszorút küldöttek, hogy négy ember is alig tudta vinni. A fekete oxidált koporsó körül díszörség állt. A koporsó négy oldalán a Kossuth-család cimere volt látható, alatta ezzel a felirással: „Kossuthfalvi és udvari Kossuth Lajos Tivadar, élt 75 évet, meghalt 1918. január ötödikén.” Egész Magyarország közléte, intézményei és testületei küldöttségileg képviselték magukat a temetésen. Ott voltak a nemzetgyűlés és a régi függetlenségi párt tagjai is. A gyászszertartást az Operaház énekara nyitotta meg, majd Rátfay Sándor református püspök magas szárnyalású gyászbeszédet mondott. A nemzetgyűlés nevében Szilvószky Béla elnök, a Kormány nevében Rakovszky Iván belügyminiszter, Budapest közönsége nevében dr. Sipőcz Jenő főpolgármester, Pestvármegye nevében Preszly Elemér főispán, az Ujságrók egyesület nevében pedig Holtsy Pál mondtak beszédeket. A gyászünnepély az Operaház énekkarának dalával ért véget, azután a koporsót a díszörség bevitt a mauzoleumba és ott elhelyezte.

A Janovics-Róna-ügy.

(Kolozsvárott lefolytatták a tárgyalást.)

Ciujról (Kolozsvárról) táviratozzák: Ma délelőtt kezdődtek meg a tárgyalások dr. Bianu Jenő sziguranca vezérfelügyelő hivatalos helyiségében az ismeretes Janovics-Róna ügyben és a nagyváradi színházi koncesszió kérdésében. A tárgyaláson résztvettek Soimescu szépművészeti vezérfelügyelő, Parlaghy Lajos nagyváradi szingazgató, Gróf László, Róna Dezső, dr. Miclea Sever és Fekete Mihály. A tárgyalásokon dr. Janovics Jenő nem vett részt, mert még hétfőn reggel Aradról egészsége helyreállítása végett külföldre utazott. A tárgyalások egész délig tartottak és délután folytatódtak. A megbeszélésekről semmi sem szivárgott ki és így nem lehet tudni, hogy a Janovics-Róna ügyben mit állapítottak meg. A döntés jogát Bana szépművészeti miniszter magának tartotta fenn és ez, miután a tárgyalás anyagát áttanulmányozta a közeli napokban várható.

Egy brádi aranybánya kétszáz lejes jövedelme.

— Miniszteri biztost küld ki a miniszter. — Az adóvallomások szenzációja. —

Érdekes és nem mindennapi vizsgálat foglalkoztatja Brád közvéleményét. A mostani adókövetésekkel kapcsolatban a brádi aranybánya részvénytársaságnak és ennek a bányáját környező kisebb, magántársaságok kezében levő tárnák tulajdonosainak is adóvallomást kellett tenniük. Az illetékes pénzügyi hatóságok azt találták természetesen, hogy az aranybányák tulajdonosai nagy jövedelmi összegeket vallanak be, mert az aranyon sokat lehet keresni. A legtöbb tulajdonos vallomásaival meg is voltak elégedve, azonban az egyik társaság olyan minimális

összeget vallott be, hogy a pénzügyi hatóságok intervenciójára a miniszterium most külön miniszteri biztost küldött ki annak megvizsgálására, hogy ennek a társaságnak tényleg olyan gyengén mennek-e az üzletei, mint azt az adóvallomásukban vallják vagy pedig jövedelem eltitkolásról van-e szó? Az illető társaság vezetői ismert közfunkcionáriusok: dr. Groza Péter volt miniszter, Candrea Valér dévai alispán és Popovici József brádi főszolgabíró. Ez a társaság vallomásában mindössze havi 200 lejes jövedelmet tüntet fel. Az egyik eredményét nagy érdeklődéssel várják.

Fenyegető a németországi helyzet.

— Tilos az utcai tüntetés és nyilvános gyűlés. — Pénztelen a birodalmi jegybank. —

Berlinből táviratozzák: A márka folytonos zuhanásával kapcsolatos drágulási folyamat miatt a németországi helyzet egyre fenyegetőbb. A tömegeken a radikális hangulat vesz erőt. Ennek a hangulatnak következménye lesz az a kormányrendelet, amelyvel Berlinben, mint egész Poroszországban minden utcai tüntetést és nyilvános gyűlést. A pártok vezetőségei állandó ülésükön foglalkoznak a kritikus helyzettel és azzal a katasztrófális viszonytal, amely a dollár 414.000 márkás árfolyama és a többi valuták horribilis emelkedése következtében előállt. A Kormány a helyzet könnyítésére már tárgyalásokat kezdett az illetékes tényezőikkel, de hogy ezeknek a tárgyalásoknak milyen eredményük lesz, az még előre nem látható. A szociáldemokrata-párt új márkajavító tartalékalapot sürget, amelynek szerinte a Kormány azzal kötele megteremteni, hogy belső aranykölesont vesz fel 10—12 évi lejáratral, öt dolláros vagy 20 arany márkás kisebb címletekkel. A berlini rendőrfőnök a legszigorúbb intézkedéseket léptette életbe a berlini rendőrtisztekkel és legénységével szemben, többek politikálása miatt. A birodalmi jegybank tegnap teljesen pénztelenül állott. A legnagyobb summákat ezer és ötezer márkásokban voltak kénytelenek kifizetni. Számos igény kielégítetlen maradt, mert a Ruhr-vidékre kellett bankjegykészleteket küldeni.

Berlini tudósítónk táviratozza: A helyzet Németországban igen komoly és minden nap új veszedelemes színtomákat hoz. Frankfurtban meggyilkolták az államügyészt. (Erről lapunk más helyen számolunk be. A szerk.) A gyilkosság Berlinben mélységes hatást keltett. A gyilkosságnak az

lett a következménye, hogy a birodalmi Kormány az ország egész területén betiltotta a népgyűléseket és tüntető felvonulásokat. — Frankfurtban a szociáldemokraták a kommunistákhoz csatlakoztak. A „Vorwärts” ezt elítéli és többek között ezt írja:

— Ha igaz az, hogy a tüntető felvonuláson ilyen feliratu táblákat vittek: „Vér nélkül nincs jog!” ezzel a szociáldemokrácia nem vallhat közösséget. A szociáldemokraták ép úgy éheznek, mint azok a munkások, akik kommunis táknak vallják magukat. De tudják azt is, hogy gazdasági rendszereket nem lehet megdönteni erőszakkal és gyilkossággal, hanem hosszú ideig tartó szervezett munkával.

A szociáldemokrata-párt arra törekszik, hogy megnyugtatólag hasson híveire, de azért el kell ismerni, hogy a szociáldemokrata-párt nagyrésze a kommunizmus felé hajlik.

Az egyes pártok behatóan foglalkoznak a helyzettel. A Kormány szinte alélfan szemléli a gazdasági és politikai eseményeket. A Kormány tehetetlenségét a baloldali lapok hevesen támadják. Az egyik demokrata lap így ír:

— A nép a felelős tényezőktől okosságuk bizonyítására mást vár, mint az egyre örültebb tempóban működésbe hozott bankóprést, az egyre emelkedő béréket és az árak emelkedését. Ami most történik az nem egyéb, mint a vezető körök letargiája.

Ezzel szemben a Lokalanzeiger azt írja, hogy a Kormány a gazdasági helyzete rosszabbodására és a nyugtalanságokra való tekintettel megbeszélést folytatott az illetékes hatóságokkal, mily módon lehetne az élelmiszer megkönnyíteni?

Berlinből táviratozzák: Az árak emelkedése ml... lakosság köré-

ben nagy a nyugtalanság. Az indexszám az előző hetivel szemben 33 százalékkal emelkedett. A fémipari munkások 305 százalékos fizetésemelést kapnak. Julius 29-e kritikus nap lesz, ekkor akarnak általános tüntetést rendezni. A belügyminiszter minden előkészületet megtett.

Berlinből táviratozzák: Gessler, a birodalmi Kormány belügyminisztere egy interpellációra adott válaszában végén kijelentette:

— Jót állok arról, hogy Németország hadereje elfogulatlan hűséggel mindig a Kormány rendelkezésére fog állani!

Berlinből táviratozzák: A német Kormány hivatalos közlést tett közlé, amelyben azt mondja, hogy hatalmi eszközeivel minden olyan kísérletet eltipor, amely törvényellenesen helyezkedik szembe az alkotmánnyal és a kormányrendeletekkel. A Kormány erős és megbízható karhatalom felett rendelkezik. Az élelmiszerek árának ug-rása olyan nagy, hogy a nagyobb városokban katasztrófától tartanak. Egy font burgonyáért 6000 márkát is kérnek.

Berlinből táviratozzák: A frank furti zavargások Szászország egyéb helyein folytatódnak. A rendőrség mindenütt erélyesen közbelépett. Attól tartanak, hogy a munkanélküliek és zavargásokat idéznek elő. A helyzet olyan kritikus, hogy augusztus folyamán ösz szétvívják a szász parlamentet.

Miért nem exhumálják Mericskayt?

(A rokonok nem akarnak áldozni. — Visszavonták kérvényüket az ügyészségnél.)

A napokban elhunyt multimilliomos Mericskay Sándor öröksége-ért megindult a harc. A harc már az első pillanatokban olyan mértéket öltött, hogy a gyanúsítások áradata indult meg egyesek, meg nem nevezett személyek ellen, hogy Mericskayt megmérgezték csak azért, hogy nagy vagyonát maguknak kaparinthassák meg. A gyanuról jelentést tettek az aradi királyi ügyészségnek is, amely a család kérelmére már elrendelte volna a boncolást. A boncolást azonban nem fogják megejteni, mert a család most már elállott ettől a kérelmetől. Hivataltól pedig nem rendelik el, mert nem merültek fel oly konkrét dolgok, amelyek szükségessé tennék a boncolás megejtését. Annak, hogy a család elállt a boncolás kérésétől, anyagi okai vannak. A kincstár tudvaleg oly minimálisan díjazza a boncoló orvosokat, hogy azok a megállapított összegért nem hajlandók a boncolást elvégezni. A boncolásra felkért egyik orvos például kijelentette, hogy nem boncolhat 62 leiert, amelynél egy-mé-százoroslegény is jóval többet kap egy állat felvágásáért. Két-három ezer leies összeget kellett volna az örökösöknek letenni, hogy abból a vizsgálóbizottság tagjainak napijait és az orvosok honoráriumát fedezhessék. Az örökösök azonban inkább tovább harcolnak egymással a több millió örökség-

ért magukban a gyanu érzetével, semhogy a néhány ezer lejes összeget megfizetnék.

Hogy áll a leu?

Július 26-án fizettek 100 leiert:

Aradon:

- 2.88 svájci frankot.
- 8.84 francia frankot.
- 16.94 szokolt.
- 6000 külföldi magyar koronát,
- 8300 tényleges magyar koronát,
- 11.100 belöldi magyar koronát,
- 160.000 német márkát.
- 36.000 osztrák koronát.

Parisban 8.55 frankot

Budapestben 5750—6450 koronát

Bécsben 36.500 osztrák koronát

Belgrádban 48.50 dinárt

Newyorkban 0.51.75 centet

Londonban 1 font 875 lei.

A pápa új békeszózata.

(A Ruhr-kérdés megoldása az egész világ érdeke.)

Rómából táviratozzák: A Volta távirati ügynökség azt írja, hogy céltalan minden találgatás az angol jegyzékről, amelyet mindaddig szigorúan titokban tartanak, amíg át nem nyújtják Berlinben. Az olasz lapok élénken foglalkoznak a Londonból és Párisból származó indiszkréciókkal. Az egyik lap azt hiszi, hogy Anglia egy lépést hátrafelé tett, a másik ujság pedig tudni véli, hogy Anglia álláspontjában nem történt változás. Az összes lapok azonban egyöntetűleg megállapítják, hogy Angliának nem fog sikerülni megoldani a gordiusi csomót, mielőtt a szövetségi adósságok problémáját meg nem oldja. Közben egy lap tudósítója megtudta a Vatikánban, hogy a szövetségesek hivatalos válasza után a szentszék új békeszózatot intéz a világhoz, amely ezuttal az előbbinél még ünnepe-lyesebb hangu lesz.

Rómából táviratozzák: Általános politikai körökben az a vélemény, hogy az angol jegyzék nagyon közeledett az olasz állásponthoz. Az olasz kormány elhatározta, hogy mindent megtesz, hogy az angol lépés sikerét előmozdítsa, mert a Ruhr-kérdés annyira kiélesedett, hogy annak sürgős megoldása az egész világ érdeke. Bizonyítan ugyan, hogy az első lépéssel célt érnek-e, de az bizonyos, hogy az angolok jó úton haladnak.

Párisból táviratozzák: Az angol jegyzék ügyében a döntő minisztertanács Millerand köztársasági elnök elnöklésével augusztus másodikán lesz Rambouilletben.

Berlinből táviratozzák: A szociális párt végrehajtó bizottsága határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozik a kormány gazdasági politikája ellen és követeli, hogy Németország azonnal kezdjen közvetlen tárgyalásokat a szövetségesekkel a Ruhr-vidéki konfliktus végleges elintézése céljából. Követeli továbbá, hogy Németország kérje a népszövetségbe való felvételét.

Párisból táviratozzák: Franciaország és Belgium megállapodtak abban, hogy az angol jegyzékre külön válaszolnak. A Petit Parisien szerint a két különálló válaszmegjegyzést egymással és Anglia iránt előzetesen nyilatkoztak.

EZ ARAD!

Az elhelyezett strand.

Kaptuk a következő levelet: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Azt olvasom mai b. lapjában, hogy a Neptun-fürdő az aradi oldalon megszűnik, csupán az uszoda marad meg, míg a kabinokat a vár oldalára helyezik át. Az újítás elé némi aggodalommal nézek. Ugyanis előre látó ember vagyok, aki mindenre gondolok. Így nem kerülte el a figyelmemet az a kellemetlen körülmény, amely könnyen bekövetkezhetik. Nevezetesen a tehénkéről van szó, amelyek éppen a vár tulsó oldalán tartózkodnak.

Szerény véleményem szerint ezek a jámbor tejszolgáltató alanyok azon az alapon, hogy az emberek az eget gyakran bögönek nézik, ők egész jogosan a kabinokat istállóknak fogják tekinteni és egyszerűen beállítanak egy nyitva felejtett kabinba, avagy a legdiszkrétebb pillanatban oldalba lökik annak gyöngyszerkezetű ajtaját. Elképzelhető az a nagy konsternáció, amely egy-egy tehén halláspese folytán előállhat... Teljes tiszteléssel: Zöldfi Ábel.

Behajjták a házadót.

(A lakók érdeklődjenek, hogy a háztulajdonos fizetett-e adót?)

Az aradi pénzügyigazgatóság rendeletet adott ki az adópénztáraknak, amely szerint mindazoknak a házaknak a lakóihoz házbéreltítő rendelkezést kell küldeni, amelyeknek tulajdonosai a most megállapított házadót augusztus elsejéig nem fizetik be az illetékes adópénztárnál. Az adó be nem fizetése esetén a pénzügyigazgatóság a letiltott házbérekéből fedezi az adót. A pénzügyigazgatóság felkért annak a közlésére, hogy a lakók tartsák kötelességüknek érdeklődni aziránt, hogy háztulajdonosuk eleget tett-e adófizetési kötelezettségének. Magánházak tulajdonosaitól, akiknek házaiban házbérelt nem fizetnek, foglalás után fogja augusztus elseje után behajjani a pénzügyigazgatóság a házadót.

Sport.

Országos teniszverseny Aradon.

Csütörtök délután vette kezdetét az Aradi Korcsolyázó Egylet rendezésében az országos teniszverseny Arad város bajnokságáért. Az első nap eredményei a következők: Férfi egyes: Paun—Török 4:6, 7:5, 6:3, Laczay—Rigler 6:3, 6:3, Széll—dr. Farkas 6:4, 6:4. Női egyes: Lupu Félixné—Soós Margit 6:3, 3:6, 6:4, Schlosserné—Obetkóné 6:4, 6:1. A nap egyik legszebb mérkőzése. Férfi páros: Dörner—Rigler—Hady—Székely 6:4, 7:5. Vegyes páros: Széll—Fiedler—Boros—Soós 6:1, 6:2. A versenyt holnap reggel és délután folytatják.

— A szombatra hirdett Bécs—AMTE. foci-mérkőzés egy heti halasztást szenvedett és így augusztus 4. és 5-én a tiszta Admira (Bécs) — és CFR—Gloria, AMTE. fognak mérközni.

Volt aradmegyei orvos tragédiája.

Halálos végű kartörés. Orvos, aki nem engedte magát kezelni

Tragikus körülmények között lett hivatásának áldozata dr. Halic Aurél lippai községi orvos. Néhány nappal ezelőtt beteghez hívták az orvost, akiért kocsit küldtek. Utközben azonban a kocsi felfordult és abból dr. Halic oly szerencsétlenül esett ki, hogy egyik karja könyökben eltört. A könyök csontok is oly súlyos zúzódásokat és törést szenvedtek, hogy gyulladáshoz jutott, majd gennyesedni kezdtek. Bár dr. Halic nagyon sokat szenvedett, mégsem engedte, hogy a gennyesedésnek induló karját radikálisan kezeljék. Érdekes, hogy az az ember, aki maga is orvos volt, nem engedte talán a szenvedéstől való félelmében, hogy olyan kezelési módszerrel segítsenek rajta, amellyel még megmenthették volna az életnek. Néhány nap alatt a gennyesedő csontokból a vérbe huzódott át a gennyes váladék és napokig tar-

tó szenvedés után tegnapelőtt megölte a gennyvérűség a 63 éves, hatalmas és még mindig erős szervezetű embert.

Dr. Halic Aurél köztisztviselő volt ember volt Lippán, ahol már néhány évtizede folytatott orvosi praxist. Mielőtt Lippára került volna, Paulison volt körorvos. Három évvel ezelőtt szintén tragikus körülmények között hunyt el dr. Halic egyetlen fia, aki éppen akkor érettségizett a lippai kereskedelmi iskolában. Azóta az orvos valóságos buskomorságha esett. Halic fia a régi királyságba utazott és utközben a vérhas megbetegedési tünetei mutatkoztak rajta. A fiut hazavitték, de már az ana legmondosabb ápolása sem segítette rajta. Most követte a fiut az apa is, aki fia halála óta nem sok örömöt talált az életben. Dr. Halic Aurélt tegnap temették el általános részvétel mellett.

Kormánybiztos Cegléden

(A magyar kormány az Ébredők ellen)

Budapestről táviratozza tudósítónk: A kormányhoz közelálló forrásból kaptuk az alábbi értesülést:

— A kormány megbizta Solty Bélát, a pestvidéki főkapitányság ideiglenes vezetésével megbízott főkapitányt, hogy a ceglédi ébredőincidenssel kapcsolatosan már holnap reggel kormánybiztosi minőségben Ceglédre utazzék és teremtsen rendet az egész vonalon. Már megtörtént az intézkedés, hogy Cegléden minden hatóság a kormánybiztos rendelkezésére álljon. Ebből a célból Solty Bélának megadtak minden eszközt a rendbiztosítására.

A választás azért esett Solty Bélára, mert oly főfiúnak ismerik, aki a legtokéletesebben meg fog felelni ennek a feladatnak. Ő volt az, aki a kommün bukása után mint a budapesti főkapitányság elnöki osztályának vezetője, újra talpraállította a rendőrséget. A mindenkorai főkapitányok az ő előterjesztéseinek szellemében jártak el, hiszen ő volt a főkapitányság legbefolyásosabb és legerélyesebb főtisztviselője. Amíg az elnöki osztály élén állt, egy percig sem tűrte, hogy a rendőrtisztviselők belekeveredjenek a politikába. Mintegy másfél évvel ezelőtt a budapesti főkapitányság nagy kárára ideiglenesen megbizták a pestvidéki főkapitányság reorganizálásával, ahol az utóbbi években talajra talált a divatos politika. Solty Béla erős kézzel látott munkához, ismételtelen szembeszállt magasztos politikai protektorokkal és nagy kitartással újra politikamentes rendőrséget szervezett azokban a városokban, amelyek ma is az ébredők főfészkéi. Azt a körülményt, hogy a kormány éppen Solty Bélát választotta ki kormánybiztosnak, kedvező jelnek kell venni. Mert eddig rendszerint olyan budapesti rendőrfőtisztviselők kaptak megbízatást a vidéki politikai

ügyek kinyomozására, akik szolgálatot tettek a kurzusnak. Solty Béla egyénisége garancia arra, hogy minden pártpolitikától mentesen és csak a konszolidáció érdekében fog dolgozni s rövidesen Cegléden is helyreállítja a kormány megtépázott presztizsét. Ebből a misszióból arra is lehet következtetni, hogy Solty Béla a közeljövőben nagyon jelentős szerepkörhöz jut Budapesten. A kormánybiztos ma délután megbeszélést folytatott a kormány több tagjával.

Moldék fogva maradnak.

(Döntött a temesvári ítéletábra.)

Mold József és társai néhány héttel ezelőtt ügyvédjük útján szabadlábrahelyezésüket kérték a vizsgálatból. Kérvényükben hivatkoztak megrongált egészségi állapotukra és fektetéssel arra, hogy az elkövetett bűntény nem oly nagy és a vagyonuk zár alatt van, szökésüktől nem kell tartani. A vizsgálóbíró első fokon elutasította a kérelmet, amelyet a vizsgálati foglyok megfellebbeztek a vádtanácsnál. A vádtanács az egyik gyanúsított Régnér szabadlábrahelyezését rendelte, a többiekre nézve pedig fenntartotta a vizsgálati fogságot. Moldék a timisoarai (temesvári) ítéletábrához felfolyamodást jelentettek be a vádtanács döntése ellen, Régnér szabadlábrahelyezése miatt pedig a közbíró jelentett be felelősséget. Az ítéletábra tegnap foglalkozott az ügygel és a vádtanács határozatát magáévá tette. Mold József társai előtt ma hirdették ki a tábla jogerős döntését, amely szerint Régneren kívül valamennyi gyanúsított előzetes letartóztatásban marad.

— A törökök a szovjet ellen. Konstantinápolyból jelentik: Törökország és a szovjet egymáshoz való viszonya napról-napra feszültebb lesz. A török rendőrség erővel üldözi a bolsevista agitátorokat és az angol szovjetkövetet boikottálták a török társaságok.

Elismerés a római katolikus főgimnáziumnak.

(Az állami vizsgabiztos levele Fischer igazgatóhoz.)

Az aradi római katolikus főgimnáziumban a napokban fejeződtek be az évfáradó és érettségi vizsgálatok, amelyekben az állami főgimnáziumból kirendelt vizsgabiztosok elnökölték. A magyar tan nyelvű főgimnázium eredménye annyira meglepte a vizsgaelnököket, hogy azok közül többen a legnagyobb elismerésüknek adták kifejezést. Így Crison Ascaniu, a Moise Nicoara állami liceum igazgatója is szép elismerő szavakban fejezte ki a meglepően jó eredmény fölött való csodálkozását Fischer Aladár, a katolikus főgimnázium igazgatója előtt. Gherman Dante, az állami főgimnáziumtól kirendelt vizsgaelnök külön írásban is kifejezést adott elismerésének azok fölött, amelyeket a vizsgákon tapasztalt. Levelet intézett a katolikus főgimnázium igazgatójához, a mely a következőképpen hangzik:

— Az aradi Római Katolikus Főgimnázium tekintetes Igazgatójához, *Arad. Igen tisztelt Igazgató Ur!* Alólirott, mint az aradi román királyi állami liceum részéről miniszteri rendelet alapján a b. vezetése alatt álló intézethez kiküldött vizsgaelnök, van szerencsém igazgató urral, a vezetésem alatt lefolytatott ez évi vizsgálatokra nézve tapasztalataimat a következőkben közölni.

— Szakszerű ellenőrzésem és megfigyeléseim eredményeként teljes meglepéssel és igaz örömmel állapítom meg, hogy a vezetése alatt álló iskolánál a tanári testület minden tekintetben a legmegfelelőbb tudományos és pedagógiai munkát végzi és hogy a tantestület tagjai a történelem, földrajz, irodalom és nemzetgazdasági ismeretek köréből az ifjúság nevelésének céljaira magas színvonalú előadásokat tartottak, másrészt, hogy a tanuló ifjúság a nagy általánosságban becsületesen fogta fel hivatását és így is végzi kötelességét.

— A román nyelv tudásában tapasztalt hiányokat a jövő tanévben pótolni kell s ezért szükségesnek tartottam a miniszter urhoz tett jelentésemben rámutatni arra, hogy a román nyelv intenzív elsajátítása csakis hivatott, nagy gyakorlattal és türelemmel bíró román nyelvű és irodalmi tanárok által lesz elérhető. Ebben látom egyedüli módját annak, hogy az intézetet több ízben ért kellemetlenségek, amelyek úgy állampolitikailag, de főleg pedagógiai szempontból annyira károsak, elkerülhetők legyenek.

— Fogadja kérem Igazgató Ur őszinte tiszteletem kifejezését és kérem, hogy a tanári testület tagjaival, — tisztelt kartársaimmal — is megvanezt közölni sziveskedjék.

Gherman Ov. Dante, állami főgimnáziumi tanár, kirendelt vizsgaelnök.

A román liceum tanára, akit miniszteri rendelet küldött ki vizsgabiztosnak, a legkevésbé sem vádolható elfogultsággal, amikor megállapítja, hogy a római katolikus főgimnázium hivatása magaslatán

Kommunisták meggyilkoltak egy ügyészt

(Kegyetlen gyilkosság Frankfurtban. — Rombolt és rabolt a tömeg.)

Frankfurtból táviratozzák: Egy kommunista tüntető felvonulás alkalmával dr. Haas frankfurti államügyészt barbár módon meggyilkolták. Az államügyész a Schwindtstrassen levő háza előtt állt és éppen be akarta csukni a háza előtti kert ajtaját, amikor a tömeg közlekedett és egyszerre két lövés dördült el. Megállapítást nyert, hogy nem dr. Haas adta le a lövéseket, mert revolverét anélkül, hogy használta volna, megtalálták nála. A revolverlövés megadta a jelt arra, hogy a tömeg megrohantja az államügyészt és behatoljon a házába. Ugy a ház frontjáról, mint hátsó részéről egy időben hatoltak be az épületbe, amelynek földszintjén az államügyész, az emeleten pedig idős apja lakik. A földszinti lakrészben az összes butorokat pozdorjává zúzták. Számos tárgyat elraboltak, köztük valamennyi ezüsttárgyat. Egyszerre a tömegből a következő kiáltás hallatszott:

— *Teged, apuskám ismerlek!*

Ebben a pillanatban megragadták az államügyészt és bestiális módon fejét a kövezethez verték. Amikor dr. Haas fel akart kelni, furkós botokkal ütlegelték, majd egy lámpaoszlop mellé állították. Az alsó testét összevissza rugdosták. Majd az egyik tüntető vasruddal hozzáugrott és rácsapott. Az államügyész a földre rogyott és amikor fel akart kelni, kövekkel megdobálták. A gyilkosok elvonulása után a haldokló államügyészt a közeli gyógyszerházba vitték, ahol husz perc múlva meghalt. Dr. Haas feleségét is könnyebben megsebesítették. Az államügyész apját, a hetvennégy éves dr. Haas Lajos volt udvari fogorvost szintén olyan súlyosan bántalmazták, hogy most orvosi kezelés alatt áll. Az öreg ur briliáns nyakkendőit, gyűrűit és egyéb értéktárgyait elrabolták.

A tettesek kinyomozása nagyon nehéz lesz. Azt hiszik, hogy az, aki a tömegből a fentebbi kiáltást hangoztatta, már régebről ismeri az államügyészt és így nincs kizárva, hogy bosszúról van szó. Dr. Haas törékeny testű, jovialis ember volt, aki mint ügyész kizárólag pénzhamisítási ügyekkel foglalkozott. Egyáltalán nem tartozott

áll. Ott az életre, munkára, becsületes magatartásra, amit a vizsgaelnökök egyértelműleg megállapítottak az ifjúság viselkedéséből. Most is, mint már amyszor bizonyosságot tett a katolikus főgimnázium arról, hogy úgy a kultúra, mint az állam szempontjából fontos hivatást végez és ezért minden eszközt meg kell adni ennek az intézetnek, hogy hivatását továbbra is teljesíthesse.

a szigorú államügyészek közé. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az államügyészt a fején hét helyen szúrták meg, továbbá a gégejénél jobbról és balról egy-egy szurási sebet és a bal felső combján szintén egy szurt sebet konstataáltak. Ezenkívül a testen oly sérüléseket találtak, amelyek furkósbotoktól és vasrudaktól származnak. Megállapítást nyert, hogy dr. Haas, amikor a tömeg a Schwindtstrasseba érkezett, telefonon azonnal felhívta a rendőrséget és bejelentette, hogy támadás készül ellene. Ennek ellenére a rendőrség csak akkor érkezett a tett színhelyére, amikor az államügyészt már meggyilkolták.

Likörgyárosok ülése.

(Állástoglalás a bortörvény ellen.)

Az arad-bánati likör- és rumgyárosok, valamint szeszkereskedők egyesülete tegnap délután 3 órakor Timisoarán (Temesvárott) a kereskedők köre helyiségében Kun Richárd elnökle mellett ülést tartott. Az ülésen Aradról megjelentek: Bing János, dr. Neumann Miksa, Havas Sándor, Erényi Tivadar, Weiszberger Mór és Gammer, Belgrád Vilmos ügyvezető igazgató ismertette a gyűléssel a brasovi kongresszus által elfogadott szerződés-tervezetet, a hitel korlátozásáról. Határozathozatal nem történt, mert a tervezetet minden egyes tagnak kiadták tanulmányozás végett és egy két hét múlva összeülő ülés dönt elfogadása vagy esetleges módosítása felett. A likörgyárosok ezt az értekezletüket ugyancsak Timisoarán fogják megtartani. Ezután az új bortörvényt és az ipartelepeknek a városok belterületéről való kitelepítéséről szóló törvényt ismertette Endre Károly tükár a gyűlés résztvevőivel. A megindult elkeseredett hangú vitában Aradról résztvettek: Bing János, Weiszberger Mór és dr. Neumann Miksa. A likörgyárosok augusztus hó folyamán Clujon (Kolozsváron) újabb országos értekezletet tartanak, ahol közös memorandumot fogalmaznak a bortörvény sérelmes intézkedései ellen és azt a kormány tudomására hozzák. Erre az értekezletre kijelölendő küldöttek választása felett is a legközelebbi ülés dönt. Az ülésen Arad és Temesváron kívül résztvettek: Lippa, Perjámos, Oravica, Resica, Lugos, Ujarad és Modos kereskedelmi testületei.

HIREK.

Barics Gyula a kórházban.

(A művész állapota még mindig súlyos.)

Naponta több levelet kapunk, melyekben a nagybeteg Barics Gyula állapota iránt érdeklődnek. Az Aradi Közlöny munkatársa ma engedélyt kért a kórház igazgatóságától, hogy Barics Gyulát meglátogathassa. A kiváló művész állapota azonban még olyan súlyos, hogy látogatókat, ismerőst pedig éppen nem engednek be hozzá. Bár betegsége a kórházba való beszállítása óta állandóan javul, a művész állapota mégis aggasztó, mert kezelőorvosainak véleménye szerint Barics Gyulát másodszori visszaesés után aligha fog sikerülni betegségéből gyógyítani annyira, hogy valaha is a kórház, vagy valamelyik szanatórium épületét elhagyhassa. Munkatársunk beszélgetést folytatott Mihulin közközházi gondnokkal, aki a nagybeteg állapotáról a következőket mondotta:

— Barics Gyula betegsége olyan természetű, hogy gyors javulásra alig lehet számítani. En gondoskodom róla, hogy a beteg művésznél minél elviselhetőbbé tegyük a kórház levegőjét. Ma kívánságára beengedtem hozzá a Borbélyt is, aki megborotválta. Soha sincs tovább néhány pillanatnál eszméletlenül és így látogatókat nem engedhetünk be hozzá, mert ez zavarólag hatna a beteg kedélyállapotára. Nappal nyugodt és csak éjjel vannak gyengébb rohama. Ha állapotában nagyobb javulás áll be, úgy a jövő hét folyamán beengedjük hozzá hozzátartozóit.

— A főpolgármester szabadságon. Dr. Robu János főpolgármester a holnapi napon kezdi meg hat hetes szabadságát.

— Az ügyészségről. Pausesti királyi ügyész ma visszaérkezett szabadságáról és elfoglalta hivatalát.

— Moldován József a kisebbségi iskolák tanfelügyelője. Megirtuk annak idején, hogy a kultuszminiszter Moldován József aradi tanfelügyelőfő Oradea-mare (Nagyvárad) székhellyel főtanfelügyelővé nevezte ki. Moldován József most Nagyváradon tartózkodik, ahonnan azt az értesítést kapjuk, hogy Moldován Józsefet a miniszter megbízta Bihar-, Szatmár-, Szilágy- és Maramarosvármegye kisebbségi iskoláinak tanfelügyelőségével. Az új tanfelügyelő most szervezi meg hivatalát. A kormány intézkedése igen érdekes, mert eddig a kisebbségi iskoláknak külön tanfelügyelőségük nem volt és ügyeiket az állami tanfelügyelőségek intézték el.

— A város kivetí a tűzoltó-adót. Az Aradi Közlöny rendszeresen közölte az új tűzifecskendőre adománvózk névsorát. Mivel az eddig befolyt összeg hozzávetőleg sem elég a tűzoltófelszerelés, modernizálására, Robu János dr. főpolgármester a kormány által megengedett tűzoltó-adó életfeltevéseire határozta el magát. A város minden adózó után 10 lei külön tűzoltási taxát fog szedni, azonkívül a tűzbiztosítások révén is vehet százalékot és az épületek bérértékét szintén tűzadó alá vonhatja. Az a merov elzárkózottság tehát, mellyel Arad a tűzoltófelszerelés kiegészítésére történt gyűjtéssel szemben viselkedett, most egy kötelező adó formájában mégis megtörténik.

Feloszlik a C. F. R. aradi jóléti intézménye.

(Mold József a likvidáló-bizottság előtt.)

A kormány nemrégiben elrendelte, hogy az állami hivataloknál és intézményeknél működő jóléti intézmények az egész országban felszámolás alá kerüljenek. A kormány a felszámolás foganatosítására külön bizottságot delegált, amely nagyrészt már elvégezte munkáját. A bizottság ma Aradra érkezett és hosszabb ideig itt fog székelní, hogy az Aradon és a megyében működő állami jóléti intézményeket likvidálja. A sort holnap a C. F. R. jóléti intézményének felszámolásával kezdi meg. Ennek

az intézménynek a vizsgálati fogásban levő Mold József C. F. R. főfelügyelő volt a vezetője. Mint-hogy Mold nemcsak érdekelve volt az intézménynél, hanem a szükséges felvilágosításokat kizárólag ő adhatja meg, a likvidáló bizottság megkérerte az aradi ügyészséget, hogy holnap vezettesse Moldot a bizottság elé. Az ügyészség teljesítette a kérelmet és holnap Moldot megfelelő kíséret mellett a likvidáló bizottság elé vezetik, ahol a vasúti jóléti intézmény ügyében megadja a szükséges felvilágosításokat.

— Nincs költség, nincs helyszíni szemle. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Az ifjeni törvényszék még az elmúlt évben felmentette Rotlikopf Jakab lippai lakost, akif azzal vádolták, hogy a feleségét ledobta a háza padlásáról. Az ügyészség fellebbezése következtében az ügy a timisoarai (temesvári) ítélőtábla elé került, amely az első tárgyaláson a bizonyítás kiegészítését rendelte el. Ennek foganatosításával az ügy tárgyaló tanács egyik tagját bízták meg. Minthogy a további vizsgálattal megbízott táblabíró részére nem bocsáthatták rendelkezésére a kiszállási költségeket, a helyszínen szükséges tüzetes vizsgálat elmaradt. A napokban lett volna az ítélőtáblán az ügy érdemleges tárgyalása, minthogy azonban az elrendelt kiegészítő bizonyítás hiányzott, a tárgyalást el kellett halasztani. Most azután a lippai íráshírősséget bízták meg a bizonyítás kiegészítésével.

— Eljegyzés. Draganescu Silvestru curiici határrendőrkapitány eljegyezte Berczy Ödön aradi állami tanító leányt, Lenkét.

— Gyógyszerészi hírek. Merkler Dezső az inshbrucki tudományegyetemen folyó 11-én gyógyszerészi oklevelet nyert.

— A maroszentimrei ősrégi Hunvady-templom átvételéről és az egyházi földek tinnepélves felosztásáról hoz szenzációs eredeti felvételeket a Vasárnapi Ujság e heti száma. Ezenkívül több érdekfelvétel mutatja be az ősz székes mesemondókat, Benedek Eleknek kishaconi otthonát, Petrozsény bánvavidékét és még számos érdekes aktualitást. A szövegrészben közölt novellák, versek, ismeretterjesztő cikkek ezt a számot az eddigiekénél is élvezetesebbé teszik.

— A brádi bányák vize a Körösben. A magyar éra alatt a brádi bányákat arra kényszerítették, hogy a tárnákból kifolyó piszkos, iszanos vizet ne a Körösbe, hanem külön medencékbe gyűjtésük és úgy vezessék le. A román imperium átvétele óta azonban ezt a magyar kormányrendelkezést teljesen figyelmen kívül hagyták és így most ismét a Körös vizét keveri fel a bányá piszkosságára. Az államépítészeti hivatal most akciót indított, hogy a bányák tartásáka ezt a régi rendelkezést és a mennyiben ilyen formában nem tenének ennek eleget, akkor utabban mint a román kormány rendelkezését fogják az illetékes bányatársaságokkal tudatni, hogy a víz levezetésének miképen kell megtörténnie. A Körös most száz kilométerekre viszi magával a bánya agyagos, iszaptól sárga vizét.

— Eskütétel. Dr. Schul Armin, dr. Pascutiu Silvius közjegyző helyettese, a törvényszék teljes ülése előtt ma letette a hivatali esküt.

— Az erdélyi városok költségvetése. Clujról (Kolozsvárról) táviratozzák: Vaitoianu belügyminiszter válaszolt arra a felíratra, amelyben az erdélyi városok költségvetéseik redukálása ellen tiltakoztak. Közölte, hogy megbízta Franasovici belügyi államtitkár a városok költségvetéseinek felülvizsgálásával. Az államtitkár augusztus hó folyamán Clujra (Kolozsvárra) jön, hogy nagy ankétet tartson, amelyen az összes érdekelt erdélyi polgármesterek részt fognak venni. Ez az ankét fog dönteni az egyes városok költségvetései felett.

— Egymillió márka — hat békemárka. Berlinből táviratozzák: A berlini gazdasági viszonyokra jellemző az, hogy egymillió márka hat békemárkát ér.

— Hol működnek az adóhivatosok? Az aradi adóhivatos-bizottságok holnap, pénteken a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. az Aurel Vlaicu (Pécska) uton, a II. a Colonel Paulian (Fábián László) utcában, a III. a Radnai-uton a 2. számtól fölfelé a páros oldalra, a IV. a Bulevardul Regele Ferdinandon (Közsef főherceg-uton), az V. a Sarguna (Variassy Lajos) utcában a 110. számtól lefelé, a VI. a Moise Nicoara (Petőfi) utcában, a VII. a Baritiu (Rákóczi) utcában, a VIII. a Barbu Lautarul (Tóth) utcában és a XI. a General Coanda (Borona) utcában.

— A Szociális Missziótársulat csanádegyházmegyei szervezetei folyó évi kongresszusukat augusztus 2-án Radnán tartják meg. A kongresszussal kapcsolatban a kegyhelyen tartandó ájtatosságokon kívül két nyilvános gyűlés lesz, melyeken magyar és német előadást fognak tartani.

— Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sóborszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

— Lazarovitz H. Lazar timisoarai (temesvári) nemzetközi ügynökség aradi fiókja megnyitott a városi színházzal szemben, Pichler-papirtüzetben), ahol a tengerentuli utazásokra vonatkozólag mindennemű felvilágosítás díjtalanul beszerezhető.

— Rendőri hírek. Berguta József né feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásából 360 darab ezüst koronát elloptak. A gyanyu Kolozsi Erzsébet cselédleányra irányul. — Suciu Demeter lakásából 3500 lei értékű holmit loptak el. — Rosenberg

Hermannét ismeretlen tettes 600 lejel károsította meg. — Izidor Gyuláné-tól nagyértékű felhőneműeket loptak, a tettest Gáspár Juliska cseléd személyében letartóztatták. — Kardos Józsefné lakásából az asztalról egy ezüst karkötő órát loptak el. A tett elkövetésének gyanúja a bejáratos szomszédokra irányul.

— Aradon rendbehozták az aszfaltot. A háboru utáni évek Aradon az aszfaltjárdákat a leghetlelenebb állapotban találták. A tanács négy év előtt ujra programjába vette az aszfalt rendezését és erre a városi költségvetés keretében nagyobb összeget állított be. A négy évi szakadatlan munkának meg van az eredménye, Arad aszfalt-utai ismét tökéletesen jóknak mondhatók. Ami kisebb javítás még van, az a gyalogjárókra esik és ezzel is egy hónapon belül teljesen készen lesznek. Aradnak az ujra aszfaltozása négy és fél milliójába került. Nem érdektelen, hogy legutóbb, az 1923. évi költségvetésben Vaitoianu belügyminiszter az állam terhére megállapított költségvetésnél helybenhagyott egymillió összeget Arad aszfaltozására. A miniszternek ugyanis személyesen alkalma volt meggyőződni, hogy Aradon milyen kitűnő állapotban vannak az aszfaltutak. Legutóbb különben Timisoara (Temesvár) és Oradea-mare (Nagyvárad) is szakértővel tanulmányoztatta az aradi aszfalt kérdést.

— Underwood, Torpedó, Schmidt, Brosch, stb. új és használt írógépek, kitűnő szalagok, kellekek Bodnár írógépvállalatánál.

— Olaf Föns csodálatos művészet-fel alakítja az Apolló nagy filmszereget: A leszámolásnak főszerepét. A nagy művésznő megrázó tragédia központjában áll; reménytelen szerelmével messzi vidékre menekül, de itt sem talál nyugalmat. A festőt, akihez minden gondolata és érzése fűzi, megölik, de ő az érzés mélységével követi őt a halálba. A szenzációs film még pénteken s szombaton marad műsoron.

— Öt szerelmes hónap címen a legnagyobb élet-bolondokat mutatja be vasárnap, hétfőn és kedden az Uránia.

— A gyermek mint sorsjáték. Párisból írják: A francia főváros boulevardjait néhány nap óta kicsinykék röpcédulákkal árasztják el. A Párisban olv gyakori röpcédulák ezuttal nem Carpentier új riválisát jelentik be, sem pedig Coty szenátor legújabb parfómjét. A röpcédulák fegyverét most egy liga vette igénybe, amely főadatául tűzte ki a francia gyermekek szaporítását. Hatalmas reklámmal dolgozik a születések számának csökkentése ellen és Franciaországnak minden hazafias polgárához fordul, hogy vegyen részt a nagy versenyen, amelyet most rendez a liga vezetősége: ötvenezer frankot adnak annak a szerencsésnek, aki praktikus tervet nyújt be a ligának a francia lakosság szaporítására. A párisi újságok tudni vélik, hogy a díjat minden valószínűség szerint egy champagnei képviselő kapja meg, aki arra az ötletra jutott, hogy állami sorsjátékot rendez, amelynek legnagyobb nyereségét családöntartók között osztják ki. Minden olyan családapa, akinek legalább három gyermeke van, ingyen kap egy sorsjegyet, a négygyermekes apa két sorsjegyhez fog jutni. Az a derék polgár viszont, aki öt gyermeket nevezhet a magáéknak, minden uiszültött gyermek után

egy sorsjegyet kap. A nyereségek összege mintegy százmillió frankot tesz ki. A champagnei képviselő ter-vét legközelebb szóvateszik a francia képviselőházban is és valószínű, hogy pártkülönség nélkül megszá-vazzák.

*Kamara Lábbelit babylonozni.
Minden cipész tudja!*

A szélhámós rokkant.

(Két évet kapott a könyöradomány-gyűjtő.)

Érdekes ügyet tárgyalt ma az aradi törvényszéken Kovács József táblabíró büntető tanácsa. Gasztoni Sándor rokkant tisztült a vádlottak nádián. Többrendbeli okirathamisítással és csalással van vádolva. Végig járta az összes nagyobb erdélyi városokat, a kereskedőknek Popoviciu Alexa tábornok hamisított aláírásával ellátott igazolványt mutatott fel és mindenkit adakozásra szólított fel a romániai rokkant tiszték javára. Aradon dolgozott a legkisebb sikerrel Gasztoni Sándor, mert itt csak 7100 lejt gyűjtött, brassói gyűjtése azonban több, mint 70 ezer lejelt zárult. A pénzt természetesen, mintilgy a gyűjtésre senkitől felhatalmazva nem volt, sehova sem adta be, hanem barát-nőjével néhány nap alatt elmulat-ta. Aradon egyik kereskedőnél a ki az adakozást megtagadta, erőszakoskodni kezdett, mire az jelentést tett az illetékes hatóságnál, amely a szélhámóst letartóztatta és átadta a királyi ügyészségnek. A büntetőtanács két évi börtön-büntetésre ítélte Gasztoni Sándort, aki az ítélet ellen enyhítésért fellebbezést jelentett be. Gasztoni bűnyövének iratait a brassói törvényszék átiratára Brassóba küldik, ahol a vizsgálóbírószág lefolytatja ügyében a vizsgálatot.

Herczeg Ferenc halvan éves.

(A kiváló író tiltakozik a nyilvános jubileum ellen.)

A magyar irodalom európai hírű büszkesége, Herczeg Ferenc, a kiváló regény- és drámaíró most tölti be hivanadik életévét. Ezt az alkalmat, mint budapesti tudósítónk táviratozza, az író nagyszámú tisztelői, a magyar irodalmi egyesületek, színházak és politikusok arra akarják felhasználni, hogy Herczeg Ferencet országos ünneplésben részesítsék. Herczeg Ferenc azonban a nagy írók velük született szerénységénél fogva idegenkedik a nyilvános ünnepléstől, hiszen egész élete csendes, de annál eredményesebb munkálkodásban telt el. Amikor megtudta, hogy hivanadik születésnapja alkalmával jubilálni akarják, nyilatkozatot tett közzé a lapokban és tiltakozott a nyilvános jubileum ellen. Nyilatkozatában Herczeg Ferenc többek között ezeket mondja:

— Hivanadik születésnapommal kapcsolatban semmiféle dísz-előadáson, ülésen, lakomán nem veszek részt. Térjünk csendes részvéttel napirendre a kritikus évszám fölé. Semmi örvendetese nem látok abban, ha valaki megöregszik, de különben is hiányzik belőlem minden jubiláló tehetség. Ezek után bizonyos, hogy a nyilvános ünneplés elmarad, de a magyarság a szívében ünnepelni fogja azt a kedvenc íróját, aki írásaival annyi gyönyörűséget szerzett.

A magyar kölcsön.

(Anglia barátságos magatartása.)

Londonból táviratozzák: Lord Newton az angol felsőházban szótartotta a magyar jóvátételt és kijelentette, hogy Magyarország bol dogulásának egyetlen lehetősége, ha a népszövetség segítségével kölcsönhöz jut, miként Ausztria jutott. Lord Carnwood, lord Demigh és lord Palmoore támogatják a gondolatot. Lord Curzon külügyminiszter válaszában sajnálatának adott kifejezést, hogy mielőtt a jóvátételi bizottság a magyar jóvátétel kérdésében a legutóbbi határozott, nem folytatott megbeszélést Angliával. Az angol kormány teljes mértékben támogatja Magyarország kölcsönkérvényét és ebben az ügyben közbe is járt Franciaországnál. Amikor Benes csehszlovák külügyminiszter tárgyal, meggyőződött róla, hogy Benes is barátságos indulattal van Magyarország ügyével szemben. Azt a reményét fejezte ki, hogy a kisanantant képviselőit, amikor legközelebbi találkozásuk alkalmával a magyar helyzettel foglalkoznak, be fogják látni, hogy akkor szolgálják legjobban saját gazdasági érdeküket, ha képessé teszik Magyarországot a kölcsön felvételére Anglia meg akarja akadályozni Magyarország pénzügyi összeomlását és az ország újjáépülését óhajtja. Anglia meg van győződve arról, hogy a kielégítő segítség csak a népszövetségből kiinduló tervvel lehetséges. Anglia reméli, hogy a jóvátételi bizottság megfontolja legutóbbi májusi határozatát és jelentést tesz az ügyről a népszövetségnek. Ha Anglia támogatja Magyarországot, ebből Angliára csak kötelezettség hárul, mint ahogy felhívták szomszédait is, hogy barátságos viszonyt teremtsenek Magyarországgal. Magyarország leglényegesebb teendője az, hogy szívélves kapcsolatot tartson fenn a nagyhatalmakkal, visszaszerezze ezek bizalmát és megszüntesse szomszédai gyanakvását.

A cégtáblaadó.

(Elkészült a városi szabályrendelet.)

Megemlékeztünk már rövidesen arról, hogy a városi tanács a cégtáblaadó szabályrendelet elkészítésével foglalkozik. Most arról értesülünk, hogy ez a szabályrendelet már el is készült és a legközelebbi tanácsülés részleteiben is le fogja tárgyalni. Amikor a tanácsülés megállapította a szabályrendelet egyes pontjait, akkor hívják meg az aradi kereskedők és iparosok képviselőit és meghallgatják aggályait, amelyekhez képest esetleg módosítják a szabályrendelet egyik vagy másik pontját. Magát a szabályrendeletet titokban tartják azok, akik elkészítésében részt vettek, azonban úgy vagyunk informálva, hogy a város vezetősége liberálisan, a kereskedők és az iparosok érdekeinek szem előtt tartásával készítette el a rendeletet. A város vezetősége tudatában van azoknak a nagy terheknek, amelyeket az új állami adókiivetés folytán az aradi kereskedőknek és iparosoknak viselniük kell és erre

való tekintettel akar élni csupán a közérdeki jogával. A maximumot, a 8000 leies adótételt egyetlenegy esetben sem fogja alkalmazni.

Közgazdaság.

Zürichben 0.03.50 a magyar korona
(A márka 0.008-ra esett. — A leu árfolyama változatlan.)

A magyar korona nagyarányú zuhanásában a mai zürichi nyitásban 0.03.50-re esett. Ilyen nagyarányú esés ilyen kis értékű valutánál még nem fordult elő. A zárlatban is 0.03.50 volt a kurzusa. A belföldi magyar korona Aradon a magánforgalomban elérte a 110-es magasságot, mivel azonban a magyar Devizaközpont a leut ma nem jegyezte magasabb értékeléssel, a leuért ma is 60 külföldi magyar koronát adtak. A márka újabb esése érdemes még feljegyzésre, amely a nyitásban 0.009-re, a zárlatban pedig 0.08-ra esett. A szokól értéke 16.5750-re szállt le. Párisban száz leiert ma is 8.55 francia frankot fizettek.

A budapesti értéktőzsdén olyan szédítő volt a forgalom, amelyhez hasonló arányú még nem volt. Az irányzat a korona áresése arányának megfelelően előretört. Az árfolyamok már a nyitáskor olyan magasak voltak, hogy a tőzsdetittkárók minden részvényenél felfüggesztik az üzletkötést.

Aradi valutaárak. (Július 26.) Francia frank 11.30, svájci frank 35, dollár 203, dinár 2.10, szokól 5.90, márka 0.0010, lira 8.50, angol font 880, magyar korona 0.001.20, osztrák korona 0.0029. — **Kifizetések:** Budapest belföldi 110, külföldi 60, Bécs 360, Berlin 1600, Prága 5.98, Zürich 34.70, Milano 8.50, London 915, Newyork 198.50, Páris 11.80, Belgrád 2.20.

Bucurestől tőzsdézárlat. (Július 26.) **Kifizetések:** Páris 11.70, Berlin 0.004, London 907, Newyork 197.50, Milano 8.60, Zürich 35.50, Bécs 0.0028, Prága 5.93, Budapest 0.01.90. **Valuták:** Napoleon 730, márka 6, léva 1.70, török lira 1.10, angol font 895, francia frank 11.50, svájci frank 35, lira 8.20, drachma 5, dinár 2.10, dollár 199, lengyel márka 0.0014, osztrák Korona 0.0028, magyar korona 0.01.30, szokól 5.85.

Zürichi nyitás. (Július 26.) Berlin 0.009, Newyork 558.50, London 2567, Páris 33.05, Milano 24.45, Prága 16.60, Budapest 0.03.50, Belgrád 5.85, **Bucuresti** 2.85, Varsó 0.0035, Bécs 0.0078.75.

Zürichi zárlat. (Július 26.) Berlin 0.008, Amsterdam 210, Newyork 558, London 2564, Páris 33.10, Milano 24.4250, Prága 16.5750, Budapest 0.03.50, Belgrád 5.85, **Bucuresti** 2.85, Varsó 0.0035, Bécs 0.007875.

Budapesti Devizaközpont jegyzése. (Július 26.) Napoleon 38400, Amsterdam 4224—4424, Belgrád

115—122, Berlin 0.3—4.40, márka 0.350—4.90, **Bucuresti** 57—64, lei 57.50—64.50, London 64180—66180, angol font 64380—66380, Milano 611—645, Newyork 13965—

14465, dollár 14015—14515. Páris 826—860, francia frank 831—865, Varsó 0.7.30—8.70, Bécs 0.19.70—21.40, Zürich 1920—2020, Prága 415—435.

Végső elszámolás — botrányokkal.

— Az Osztrák-Magyar Bank utolsó közgyűlése. —: Elégedetlenek a részvényesek.)

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Az Osztrák-Magyar Bank július 27-én tartja utolsó közgyűlést, vagy annál a közgyűlési meghívó mondja: „részvényeseknek teljes írását”, amely ugyancsak nem lesz sima lefolyásu és minden jel szerint botrányba fog fulladni. A közgyűlésen ugyan is a szokásos jelentések és sablonos napirendi tárgyalásokon kívül elő fogják terjeszteni azt a javaslatot, amelyet a bankot felszámoló biztosok „a részvényeseknek átengedő tárgyi javakra vonatkozólag” tenni fognak, s amellyel a részvényesek nagy többsége egyáltalában nincsen megelégedve. A liquidátorok javaslatát hosszas tárgyalások előzték meg, amelyeket a bank vezetősége a részvényesekkel folytatott. Ezek a tárgyalások azonban olyan nagy ellentéteket idéztek elő a tárgyaló felek között, hogy abba is maradtak s most a bank vezetősége az előzetes meg egyezés nélkül terjeszti elő javaslatát.

Arról van szó, hogy az Osztrák-Magyar Bank részvényesek, a bank megszüntetése alkalmából, milyen kárpótlást kapjanak részvényeik fejében? A javaslat szerint, amely a közgyűlés elé kerül, egy-egy részvényt 365.000 osztrák koroná-

Az Ulain-ügy.

(Megindult a bünvádi eljárás.)

Budapestről táviratozzák: Dr. Ulain Ferenc ceglédi beszéde ügyében a kecskeméti törvényszék fog eljárni, mert a bünvádi eljárás lefolytatására ez illetékes.

Az igazságügyminiszter utasítása a budapesti királyi ügyészséghez megérkezett és dr. Török Géza kúriai bíró, a budapesti büntetőtörvény szék helyettes elnöke a vizsgálat lefolytatásával dr. Kovács vizsgálóbíró bízta meg. A vizsgálóbíró egyelőre úgy látja a helyzetet, hogy a konkrét adatok még hiányzanak, az ügy sok részlete még nem világos, úgy hogy egyelőre nyomozás lesz szükséges. Ezért a hét végén kiszáll a Hitelbank és Kereskedelmi Bank helyiségébe és ott vizsgálja meg a bankok folyószámláit és levelezését. Ezekből akarja megállapítani, hogy kik azok, akik kaptak kedvezményes vagy ingyen-részvényeket. Ha ezt meg is állapította, ez még nem jelent azt, hogy a büncselekmény tényálladéka ki van merítve, mivel a vizsgálatnak azt kell megállapítania, hogy ezeket a részvényeket nem szivességből adták-e a bankok és bizonyítékok lesznek-e arra, hogy az illetők azért kapták, hogy hivatalos kö-

val váltanak meg, vagy négy részvény fejében adnak egy-egy részvényt az új osztrák Nemzeti Bank részvényei közül. A részvényesek ezzel szemben 500.000 osztrák koronát kívánnak, vagy pedig azt követelik, hogy az osztrák kormány adjon nekik koncessziót új bank alakítására. A részvényesek azzal érvelnek, hogy részvényeik a hékében 1800 aranykoronát értek s a bank most 25—28 aranykoronával akarja őket kicélezni. Ismerni akarják a bank ügymenetét is, amely mielőtt az intézet tisztán osztrák vezetés alá került és elszakadt Magyarországtól, a legmélyebb titok. A részvényesek arra gyanakodnak, hogy az Osztrák-Magyar Bank az utolsó évben részese volt a Devizaközpont jövedelmeinek és ezt a nagy bevétel eltitkolja előttük. A részvényesek mindezek alapján, vagy nagyobb részvényárat követelnek, vagy pedig engedélyt arra, hogy önálló bankot alapítsanak, amelynek részvényei fölött az előzetes jogot elsősorban az Osztrák-Magyar Bank régirészvényesek gyakorolhatják. A közgyűlésen, amely elé a bécsi gazdasági körök nagy érdeklődéssel tekintenek, éles támadásban lesz része néhány, a magyar gazdasági élet élen álló kapacitásnak is

telességüket ennek ellenében megszegik, illetőleg ezzel az ajándékozással valaminek nemtevésére bírják reá őket. Az ügyből kifolyólag az igazságügyminiszter rendeletére nyolc állami tisztviselő ellen megindították már is az eljárást, mert beigazolódott róluk, hogy noha a bankokkal előzetes összeköttetésben nem állottak, mégis kedvezményes áru, vagy pedig ingyen-részvényeket iuttattak nekik a bankok.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
tel.
Cenzurat:
IOAN NICHIN

Csobod János

vizsgázott fogtechnikus

őzv. Morgenstern Gyuláné fogászati műtermét Strada Bratlanu (Welter János-utca) 15., a főpostával szemben átvette. 4076

I. Kovácskocszot

vaggontételekben nagyon olcsóért szállít

A. Ferenczi Timisoara, Bonáz-u. 14. 18986

Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséi ára 1.50 lel.

Vastagabb betűvel 3.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni!

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva erejét aljakában nem közölhető, megváltsassa.

Levelezés.

KERESSEM A LEIKEM PÁRJÁT, jelleme levél van a kiadóban. 4171

Alkalmazás.

EGY nő, ki garderób munkához ért, felvétetik a Neptun-fürdőben. 4161

SUCHE intelligens, deutsches Fräulein, mit Jahreszeugnisse, zu 10 Jährigen Mädchen. Adresse in die Administration. 700

PERFEKT szakácsnőt és inast előkelő vidéki urházhhoz Aradváros közelében augusztus 15—20-iki belépésre keresek. Bővebbet a kiadóban. 2464

JOBB CSALÁDBÓL való intelligens nő kísérőül keresek 60 lei napi fizetéssel. Cim Központi-szálloda portásánál. 400

KERESSEK egy fiatal molnár segédet azonnal vagy augusztus 1-en beléphet. Fizetés meggyezés szerint. Székely Lilius malomtulajdonos Dud Aradmegye. 4163

PERFEKT gyors és gépirónő állást keres. Megkereséseket „Megbízható” jellegre kiadóra kér. 4169

OKLEVELES tanítónőt 12 éves kisleányom első polgári előkészítéséhez keresek. Ref. vallás német és zongora tanítás megkívánatik. Pályázatok igény megjelöléssel, bizonyítvány másolatokkal Kalmár Ignác uradalmi intéző Bocsig (Aradmegye) küldendők. Állás szeptember 1-re betöltendő. 4158

MINDENES főzőnő augusztus 1-re felvétetik. Cim Kelet hírlapirodában. 13986

SEGÉDNEK felvétetik textil engross szakmában teljes jártassággal bíró komoly, megbízható egyén. Cim a kiadóhivatalban. 4166

SZOPTATOSDADA 16 fizetéssel felvétetik Piața Impăratul Traian (Attila-tér) 1—4. 13297

Vétel és eladás.

KÉT ág, éjjeli szekrény, varrógép, ág, szalon és egy dívány, eladó. Str. Alba Iulia (Zsófia-utca) 7a. 4157

VÉKONY aranylánc, női fehérnemű, ág és asztalnemű, szekrények, íróasztal, írószőnyeg, dísztárgyak, képek eladó. Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászbütyöket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11896

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sűrűn keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13578

EBÉDLŐBUTOR, bécsi zongora, nagy álló tűkör eladó Str. Eminescu 6. (Deák Ferenc-utca 40a) házmesternél. 4146

KÉT DARAB vastraverz eladó Strada Grivitei (Miklós-utca) 27b), Str. Numa Pompiliu (Kasza-utcától) jobbra. 4159

VESZÉK könyvtárakat, hanglegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13629

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wlegenfeld, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13585

KOCSIKENŐCS prima, tovotzezsir, mindennemű gépkezdőlapok nagyban áron kaphatók az Aradi Olajipar Részvénytársaságnál Arad. Bulev. Regele Ferdinánd I. No. 46—22. Telefon szám 135—407. 3935

OLCSÓN eladó szép salon garnitúra. — Megtekinthető Globus Általános keresk. irodában Arad, Piața Catedral (Thököly-tér 1—14. 14071

NAGYON OLCSÓ Ferenc József víz érkezett Ehrenfeld fűszernagykereskedésébe. 4152

VILLANYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarzcz műszerész Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

RÖVID, KERESZTHUROS, prima gyártmányú zongora eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13916

KEVESET használt uriszoba garnitúrát keresek megvételre. Cim Wallinger hirdetőjében. 13297

Ingatlan.

STRADA EPISCOPUL RADU (Magyar-utca) 10. számú sarokház modern üzlet-helyiségekkel, lakással eladó. Bővebbet háztulajdonosnál, ugyanott. 4165

BELVÁROS legforgalmasabb utcájában péküzlettel, sütődével bíró ház lakással sűrűn eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13916

MAGÁNHAZ elfoglalható lakással eladó Str. Remus (Virág-utca) 19. sz. 4170

Uzletek.

EGY jóforgalmu liszt és termény üzlet berendezéssel, azonnal elfoglalható lakással, elutazás miatt eladó. Cim a kiadóban. 4162

Különbéle.

URINÓ iparigazolványval perfect francia szabónő, lakással rendelkező társat keres. Leveleket „Szalon nyitása” jellegre a kiadóba. 4188

ÖRÖKBE ADNAM 6 hónapos egészséges szép flugyermekemet. Cim: Strada Dmna Balasa (Purgly Lajosné-u.) 38. 4172

Mérlegképes könyvelő

vagy könyvelő, aki a magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja

— azonnal —

alkalmazást nyer.

Mindkét nyelven irt ajánlatokat referenciák és fizetési igények megjelölésével „Megbízható” jellege alatt a Kelet hírlapiroda továbbítja.

SOCIETATEA ANONIMA

pentru

Distribuirea Produselor

Petroleului

„Depozitul Arad,”

UJ-MIKELAKA, Fő-ut No. 20.

Kereskedelmi miniszter által megállapított

maximális áron árusít

Raff. kőolajat:

100 kg.-ként . . . Lei 434.50

100 literenként . . . „ 360.—

Könyv autóbENZINT:

100 kg.-ként . . . Lei 853.—

100 literenként . . . „ 625.—

és mindennemű ásványolajat stb. 13987

Használják fel az alkalmat!

MŰFOGAKAT

csak ma és hoinap vásárolk, fogsort, régi törött műfogakat.

Fizetem a legjobb árakat.

CRUCEA ALBA

„Fekér Kereszt“-szálloda, szoba szám 4. — Délelőtt 9—12 és délután 2—7-ig.

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény szeplő börtök (mitesser) pattanások, arcvörösség, májfoltok és archör minden tisztálansága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és vegyészeti gyár: Arad, Micalaca. Budapesten Bertalan-utca 28. Margit creme gyár. Ügyeljünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és basconemű utánzatoktól. 13891

BOGYÓ A. harisnya, kötött-szövött és szabókellékek üzlete

Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) új szám 13. Női harisnyák 21 leitől 155 leig. — Férfi- és gyermek-soknik 16 leitől. — Clark cérna 300 yardos 13 lei, 1000 yardos 44 lei. — 400 yardos „Mider” cérna 8.50 lei. — D. M. C. himző pamut 4.50 lei. — Gyermek-zsebkendő 4.50 lei. — Furdó tricó, gyermek tricó, szallag, osipka és szabókellékek !! legolcsóbb árak mellett !!

Lapkihordó pár felvétetik

Cim a kiadóban.

Publicatiune.

On actionari ai societatii „Ioan Weitzer, Fabrica de Masini, Vagoane si Turnarie de Fier, Societate Anonima in Lichidare”, Arad, in conformitate cu hotararea adunarii generale de inchiere din 22 Iunie 1923. prin prezenta se invita, ca in termen de 60 zile socotite dela inserarea acestei publicatiuni, se prezinte actiunile lor, impreune cu o nota despre numerile acestora la cassiera societatii „ASTRA Prima Fabrica Romana de Vagoane si Motoare, Societatea Anonima”, in Arad sau Bucuresti (Str. Lascar Catargiu No. 11.) urmand a li-se plati in schim, in rezultatul lichidarii, 175 Lei de fiecare actiune.

Dupa actiunile reprezentate pentru schimb in termenul suszis, se va depune in consemnatiune judiciare la Tribunalul Arad, cate 175 Lei de fiecare actiune, conform §-lui 205. din Codul de Comert.

Arad, la 21 Iulie 1923.

Comisiunea de Lichidare

Hirdetmény.

A „Weitzer János Gép- Wagongyár és Vasöntő Részvénytársaság Arad, felszámolás alatt” t. részvényesei, az 1923. évi június 22-én megtartott záróközgyűlés határozata értelmében, ezennel felhívata, hogy részvényeiket jelen hirdetmény megjelenésétől számított 60 nap alatt az „ASTRA Prima Fabrica Romana de Vagoane si Motoare, Societatea Anonima” pénztárában Aradon, vagy Bucurestiben (Str. Lascar Catargiu No. 11.) számszámjegyzék mellett nyujtsák be, minek ellenében nekik részvényenként 175 Lei fog a felszámolás eredményként kifizettni.

A fenti határidőben beváltásra be nem nyujtott részvények után, a kereskedelmi törvény 205. §-a értelmében részvényenként 175 Lei fog az aradi törvényszéknél bírói letétbe helyeztetni. 4167.

Arad, 1923. július hó 21-ikén.

A felszámoló bizottság.

Kapható minden jobb vendéglőben és fűszerüzletben.

Legolcsóbb, mert legjobba

é la Pilsen

Főraktár, Aradon kizárólag: 8217

Reusz Sándor cégnél,

Legmodernebb hűtőtelep, sörfőztőberendezés és jéggyár.